

SzocKafé, 2004. október 28. Akkor és most - Beszélgetés a SZETA tagjaival, a Szegénység elleni közdelem világnapja alkalmából

SzocKafé

-Akkor és Most-

Beszélgetés a SZETA tagjaival a szegénység elleni küzdelem világnapja alkalmából

A Szociális Szakmai Szövetség által szervezett beszélgetésre október 28-án a Dunapark kávézóban került sor. Az eszmecsere Szalai Júlia moderálta, előadóink Havas Gábor és Lengyel Gabriella volt.

Felvezetésként Szalai Júlia utalt Kemény István kutatásaira, amelyek a Szeta előzményeinek tekinthetők, hiszen egy életre szóló élményt és tapasztalatot hoztak a szegénységgel kapcsolatban a kutatásokban résztvevők számára. Kiemelte a Szeta a '80-as évekbeli provokatív szerepét. Utalt arra is, hogy már ekkor megjelent kérdésként, hogy milyen terminológia legyen használatos a szegénységgel kapcsolatban. A rendszerváltás idején úgy tűnt, hogy a Szeta –mint az egyik legrégebbi civil kezdeményezés- szerepe jelentős lesz majd. Mára vonatkozott Szalai Júlia felvetése: hová lett ez a kezdeményezés?

Havas Gábor ismertette a Szeta kialakulásának okait, előzményeit. Bemutatta Kemény István életútját és a hatvanas-hetvenes években végzett szociológiai kutatásokat. Részletesen kitért a társadalmi-politikai kontextus bemutatására, hiszen a hallgatóság soraiban ülők többségének erről csak a tanulmányaik vagy olvasmány-élményeik alapján lehetnek ismereteik. Havas Gábor és néhány példán keresztül vázolta az akkori szociálpolitika legfőbb jellemzőit, kitért továbbá a szegénység társadalmi megítélésére is. Ismertette a Szeta megalakulásának közvetlen előzményét: azt az esetet amikor egy tripoliszi asszony Solt Ottiliához fordult segítségért. Ebben az esetben Iványi Gábor és egyháza segített, de ennek kapcsán vetődött fel a kérdés Solt Ottiliában és baráti körében: Ha ezt az egyház meg tudta csinálni, mi miért nem? Az akkor létező szociálpolitika diszfunkcionalitása és az állammal való szembenállás egymásra talált.

Lengyel Gabriella elmondta, hogy akkoriban létezett ugyan egy jogszabály mely biztosíthatta volna a jogi kereteket, de a helyzet korántsem volt ennyire egyszerű, a működés kockázatos volt. A segítségnyújtás a pénzbeli juttatáson túl számos más tevékenységre is kiterjedt. A '70-es évek második felében lehetett méltányossági alapon GYES-t kérni – mondta Lengyel Gabriella-, de erről az emberek és az ügyintézők többsége nem tudott. A Szeta tagjai segítettek a családoknak a kérvényeket megírni, s mivel Kardos László –a Szeta egyik tagja a Munkaügyi Minisztériumban dolgozott-, segítségével sok-sok család jutott GYES-hez.

Egy másik esetről is hallhattunk, amikor a Szeta -egyik képzőművészeti aukciója révén- nagyobb pénzüsszeghez jutott, ennek kapcsán jött a telep-felszámolási akció ötlete, melynek során Nyírlugosra esett a választás. Lengyel Gabriella a résztvevőkkel megosztotta az eset tanulságát: az akkori hatalom egyszerűen megijedt, hogy mi lehet egy ilyen akcióból és –a Hazafias Népfőnt révén- maga segített a rászorultakon. Ez az eset a sok másikkal együtt okozta azt, hogy a Szeta tagjai mindig is ügyeltek arra, hogy tevékenységük során ne legyen közvetlen utalás az állami szociálpolitika hiányosságaira. Tevékenységük során sokszor felmerült a kérdés, hogy a Szeta milyen mértékben politikai-, és mennyire civil mozgalom? „Szabad-e a szegényeket „felhasználni” arra, hogy a saját ellenzéki vágyainkat kiéljük?” –hangzott el a régi dilemma Lengyel Gabriellától. Többször kiemelte, a Szeta tagjai tisztában voltak azzal, hogy inkább laikus segítőknek tekinthetik magukat és a támogatottak köre is nagyon esetleges volt. A havi egyszeri üléseiken osztották el az összegyűjtött pénzt, így havonta 8-10-12 családon tudtak segíteni.

A résztvevők köréből érkezett kérdések egyike a vidéki Szeták működésére irányult. Ennek kapcsán esett szó az –éppen idén tizenöt éves- egri Szetáról, melynek képviselője jelen volt a SzocKafén. Farkas Zsuzsa az Egri Szeta működésének bemutatása során többször utalt arra, hogy a sok eltelt év

és a szociális szakma professzionalizálódása ellenére a szegénység problémája és társadalmi megítélése valójában nem sokat változott.

Bujdosó Judit